

(արձ. 1, 45, 46, 47 և այլն), եկեղեցի (47): նույնիսկ Ոսկեբերանը՝ ոսկեբերան (125): Ետու, ետուն բառերը երբեմն գրված են էտու, էտուն (6, 15, 34, 46, 48, 50, 53 և այլն): Եկի վանքս գրված է էկի վանքս (47):

12—13-րդ դարերում յ կիսաձայնը բառերի վերջին չի արտասանվել, դրանով է բացատրվում այն երևույթը, որ բառերի վերջին յ գիրը մեծ մասամբ չի գրված արձանագրությունների մեջ: Իմո (արձ. 10, 28) իւո (2, 13), Սրբո (10), Որդո (1, 13), սատանա (44, 127), խափանելո (10), Մխիթարա (10), Գեորգեա (12) և այլն: Նկատելի է, որ յ կիսաձայնը չի արտասանվել որոշ բառերի մեջ ևս: Դրանով է բացատրվում, որ Հայոց գրված է հաոց (4), արֆային՝ արֆաին (28, 29, 30), զայս՝ զաս (29) և այլն:

Օ փոխառյալ գիրը գործածություն չունի նույնիսկ 14 և 15-րդ դարերի արձանագրությունների մեջ: Ամենուրեք տօն, օր, օրհնին բառերը գրված են տաւն, աւր, աւրհնին: Օ գիրն առաջին անգամ գործածվել է 1520 թվականին այն էլ միայն Սօլաղա անձնանվան մեջ: Հետաքրքիր է, որ գրաբար նոցա (նրանց) բառը մի քանի տեղերում գրված է նացա ձևով (նացա ժամն, նացա անուն, նացա այլ գրին, (13, 46): Պարզ է, որ դա գրչասխալի արդյունք չի կարող լինել, այլապես միայն մի անգամ գրված կլիներ սխալ ձևով:

Արձանագրությունների մեջ շատ կան բարբառային ոճեր և արտահայտություններ: Օրինակ. աւագ զատկին զվարդապետներն ի քաջ են արարել (47), զիս սարգամիշ արար (47), տվի վախմ Սամէրու Բ (2) էգին իր ընձ(ան)-ովն (62), յետոյ նորոգեցի զջաղացն (101), գնեցի զԱտոմին էգին... և տվի հիրատունն (128), որ ի Տուրբեն ի գնելու այն շաք իմ հէրէնի էգոյն, որ ի լանջին (133), էտու Աստուածածնի ձորին այգին եւ զտներն և զայն հողն, որի վերի դեհին է (174) և այլն:

Այս և բազմաթիվ այլ բառեր և արտահայտություններ կարող են ծառայել իբրև նյութ միջին հայերենի և տեղական բարբառների ուսումնասիրության համար:

* * *

Սանահնի արձանագրությունները հարուստ նյութ են տալիս մի քանի իշխանական տոհմերի պատմության համար, որոնք մեր ժողովրդի պատմության մեջ կարևոր դեր են խաղացել: Բազմաթիվ արձանագրություններ վերաբերում են Կյուրիկյան թագավորներին, Զաքարյան տոհմին, Համազասպյանց, Վաչուտյանց տներին և այլն: Սակայն, ելնելով մեր աշխատանքի բնույթից, այդ և բազմաթիվ այլ հարցերի վրա այստեղ կանգ չենք առնի: